

10. 5. 2018

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Stěhování jednoho z rodičů do zahraničí s nezletilým dítětem

Máte možnost přestěhovat se z důvodu lepší pracovní nabídky do zahraničí nebo máte partnera cizince a chcete se za ním odstěhovat i s nezletilým dítětem? Je to jen Vaše rozhodnutí, pokud však s bývalým partnerem máte nezletilé dítě, které máte na základě Vaší dohody či na základě rozhodnutí soudu svěřeno do Vaší péče je potřeba si obstarat souhlas bývalého partnera s odstěhováním se do ciziny i s Vaším společným nezletilým dítětem.

Jelikož je Česká republika členským státem Evropské unie, použijí se na případy týkající se manželství a rodičovské odpovědnosti se zahraničním prvkem přímo s předností před zákonem **Narizení Rady (ES) č. 2201/2003, o příslušnosti a uznávání výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení narizení (ES) č. 1347/2000 (narizení Brusel II. bis)**. A jelikož je Česká republika zároveň i signatářem haagské **Úmluvy o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí z roku 1980, jenž je publikována jako sdělení Ministerstva zahraničí ČR pod č. 34/1998 Sb.**, je třeba si dát pozor na to, že před odstěhováním se s nezl. dítětem do zahraničí bude potřeba souhlasu druhého rodiče s tímto odstěhováním se, jinak se může stát, že takoveto jednání bude druhým rodičem považováno za mezinárodní únos dítěte, a následně soudem takto kvalifikováno, což by vedlo soud k rozhodnutí o navrácení dítěte zpět do České republiky a mohlo by vést následně i k rozhodnutí o svěřeni nezl. dítěte do péče druhého rodiče.

Přesto, že únos dítěte jedním z rodičů do zahraničí není v České republice považován za trestný čin, v jiných zemích za trestný čin považován být může, a proto je potřeba nepodcenit včasnou domluvu s druhým rodičem o Vašem přestěhování i s nezl. dítětem do zahraničí.

A to i z toho důvodu, že rodičovskou odpovědnost vykonávají oba rodiče ve vzájemné shodě, jak plyne z *ust. § 876 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v planém znění* (dále jen „občanský zákoník“).

Pokud jste tedy schopni s bývalým partnerem komunikovat o věcech týkajících se Vašeho nezl. dítěte je nejjednodušší variantou nechat si **před odcestováním** od druhého partnera, a to **písemně, potvrdit**, že s Vaším dlouhodobým či trvalým vycestováním do zahraničí i s nezl. dítětem souhlasí, a pro co největší jistotu podpis nechat i **úředně ověřit**.

Vzory, jak takový souhlas druhého rodiče může vypadat lze nalézt na webových stránkách Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, jenž je správním úřadem s celostátní působností, se sídlem v Brně-

střed, zřízený ust. § 3 zákona č. [359/1999 Sb.](#), o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění, který vystupuje ve všech případech, kde se vyskytuje vztah k cizině.[1]

Jen souhlas však nestačí.

A to proto, že pro vycestování či odstěhování se do zahraničí s nezletilým dítětem je dále potřeba si nechat souhlas druhého rodiče **přeložit do jazyka státu**, do nějž hodláte vycestovat. Následně je potřeba si nechat listinu opatřit tzv. **apostilou** (ověřovací doložka, jež uděluje buď ministerstvo spravedlnosti ČR nebo zahraničních věcí ČR, dle toho, kdo listinu vydal či ověřil) nebo tzv. **superlegalizací** (tedy dvojí ověření, vedle ověření ministerstva ČR je třeba ještě i ověření listiny, např. zastupitelským úřadem státu, kde má být listina použita). [2]

Smyslem apostily i superlegalizace je věrohodně prokázat skutečnost, že listina byla vydána nebo ověřena určitým justičním nebo správním orgánem ČR anebo před ním podepsána. Ověřuje se tedy pravost úředního razítka a podpisu na listině, nikoliv obsah listiny samotné.

Pro zjištění, zda je potřeba apostily nebo superlegalizace listiny je třeba zjistit, zda stát do nějž se hodláte odstěhovat je smluvním státem **Úmluvy o Apostile, o zrušení požadavku ověření cizích veřejných listin**[3], pokud ano postačí „jen“ apostila, v opačném případě je potřeba vyššího ověření tedy superlegalizace listiny.

Za ověření apostilou je stanoven správní poplatek 100 Kč dle zákona č. [634/2004 Sb.](#), o správních poplatcích, v platném znění-položka 5b Sazebníku správních poplatků, kdy tento poplatek se při ověřování na ministerstvu spravedlnosti vybírá v kolcích.

O apostilu si lze zažádat osobně na ministerstvu nebo také prostřednictvím poštovního styku, v takovémto případě je potřeba zaslat průvodní dopis, jenž bude obsahovat:

- stát, ve kterém bude listina použita
- Vaši přesnou adresu, na kterou bude ověřená listina zaslána
- telefonní číslo, event. e-mailovou adresu
- potřebný počet kolků (volně vložených do obálky)

a připojí se vlastní listina (event. již opatřená potřebným předchozím ověřením, např. ověřením zastupitelským úřadem cizího státu při superlegalizaci).[4]

Pozor si však dejte pouze na tzv. **dobré slovo partnera**, protože ústně daný souhlas se později těžko prokazuje.

Nahrazení souhlasu rodiče rozhodnutím soudu

Na druhou stranu občanský zákoník v ust. § 877 pamatuje i na situace, kdy se rodiče nejsou schopni dohodnout o záležitosti, jež je pro nezl. dítě významná s ohledem na jeho zájmy, čímž přestěhování se do zahraničí s jedním z rodičů rozhodně je.[5][6]

V takovém případě je potřeba, aby se rodič, jenž se hodlá s nezl. dítětem odstěhovat do zahraničí a druhý rodič mu souhlas odmítá udělit, obrátil na soud s žádostí o vyslovení souhlasu s vycestováním či odstěhováním se. Tento návrh je třeba dle ust. § 466 písm. j) a násl. zákona č. [292/2013 Sb.](#), o zvláštních řízeních soudních, v platném znění, aby podal zákonný zástupce nezl. dítěte u obecného soudu nezletilého, tedy u soudu v místě bydliště nezl. dítěte.

Výhodou u tohoto řízení je, že nepodléhá soudnímu poplatku, tedy za jeho podání na soud se neplatí.

Zmiňované určení příslušného soudu dle bydliště nezl. dítěte, k němuž se podává návrh na udělení souhlasu s odstěhováním se rodiče s nezl. dítětem, je třeba uvést, že bydliště je definováno v občanském zákoníku také, a to jako: „*místo, kde se člověk zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale.*“

Význam pojmu bydliště je dále upřesňován ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu České republiky, rozsudek sp. zn. 21 Cdo 2394/2012, ze dne 5. 6. 2013: „*Na to, kde má fyzická osoba bydliště, nemají vliv okolnosti jen dočasné povahy, jako jsou například léčebný pobyt ve zdravotnickém zařízení, pobyt v místě studia nebo výkonu zaměstnání, výkon trestu odnětí svobody apod. Pro bydliště fyzické osoby je současně charakteristické, že **ve svém bydlišti (popřípadě více bydlištích) má svůj byt nebo dům a že tam spolu s ní pobývá její rodina (příslušníci její domácnosti)**, tedy že – řečeno jinak – fyzická osoba je v místě (místech) pobytu natolik integrována, že tam vnímá svůj domov*“.[7] Z uvedeného vyplývá, že bydliště dítěte je typicky tam, kde je bydliště rodičů.

Soud při rozhodování o udělení souhlasu bere v potaz skutečnosti, zda bude zachován kontakt nezl. dítěte s druhým rodičem a zbytkem rodiny, velkou roli hraje samozřejmě i věk dětí a otázka, jak je vyřešena v zahraničí školní docházka, školka či bydlení, aby byla zajištěna, co nejlepší integrace dítěte do nového kolektivu a do nového prostředí, a především jazyková integrace dítěte.

Častým argumentem rodiče, jenž se chce odstěhovat s dítětem do zahraničí je skutečnost, že dvojjazyčné prostředí je pro děti tím nejlepším zájmem pro budoucí uplatnění na trhu práce. Často také v případě odstěhování se do zahraničí, myšleno do příhraničí, kde cesta do ČR je časově stejná jako z Moravy do Čech, není až takovým problémem, co se týče styku s ostatními členy rodiny, a především druhým rodičem, za situace, kdy například rodič je ochoten z ciziny nezl. dítě vozit druhému rodiči na pravidelný styk.

U soudu určitě neobstojí argument rodiče, jehož souhlas má být nahrazen, a to poukaz na účelovost jednání druhého rodiče, tedy znemožnit rodiči styk a způsobit odcizení za situace, že se rodič s nezl. dítětem hodlá odstěhovat z důvodu lepší pracovní nabídky.

Jiným případem je situace, když se rodič, jenž má svěřeno nezl. dítě do péče rozhodne přestěhovat, avšak pouze v rámci České republiky. V těchto případech není třeba souhlasu druhého rodiče s přestěhováním se i s nezl. dítětem. Stejně tak nebude třeba souhlasu druhého rodiče v případě, že se jedná pouze o krátkodobý pobyt v zahraničí ve smyslu letní či zimní dovolené v délce jednoho či dvou týdnů apod.

Závěrem je třeba upozornit, že v případě, že ještě nebyla uzavřena dohoda mezi rodiči o péči o nezl. dítě či nebylo vydáno rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do péče jednomu z rodičů či do střídavé péče obou rodičů nelze s nezl. dítětem trvale vycestovat do zahraničí.

Mgr. Adéla Hubinková,
advokátní koncipient

[JUDr. David Pytela, MBA, LL.M. advokátní kancelář](#)

Litovelská 1349/2b
779 00 Olomouc

Tel.: +420 607 600 442

e-mail: pytela@akpytela.cz

[1]K tomu viz. <https://www.umpod.cz/unosy-deti/cestovani-s-ditetem-do-zahranici/>

[2] K tomu blíže viz. https://uok.msmt.cz/uok/procedure.php?sec=mez_sml&w=1

[3] Sdělení Ministerstva zahraničních věcí ČR č. 45/199 Sb., Úmluva o Apostile, o zrušení požadavku ověření cizích veřejných listin přijatá v Haagu dne 5. 10. 1961, v platnosti pro ČR 16. 3. 1996

[4]K tomu blíže viz.

<https://cizinci.wordpress.com/2011/10/06/overovani-listin-v-cr-pro-jejich-pouziti-v-cizine/>

[5]K tomu blíže viz. komentář k ust. § 877 občanského zákoníku, HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z., WESTPHALOVÁ, L. a kol.: Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 897-902.

[6]K tomu také viz. usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV.ÚS 3716/12 ze dne 8. 7. 2013

[7]K tomu blíže viz. rozsudek Nejvyššího soudu České republik sp. zn. 21 Cdo 2394/2012, ze dne 5. 6. 2013

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)